

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Den 5. august modtog Frøslev-lejrens museum en af »de hvide busser«, der lige før befrielsen blev brugt til hjemtransport af danskere og nordmænd fra tyske kz-lejre. Det er en virkelig attraktion, museet her har fået. Bagved ses lejrens gamle vagttårn, der nu er museum. Læs iøvrigt side 129.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tillige med disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, 8700 Horsens.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Politiasistent S. Julsgård Larsen, Boeslundevej 1, 2700 Brh.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, 2400 NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, 6430 Gildbro pr. Nord-
borg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, 2900 Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, 7400 Herning

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, 2920 Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 19, 8900 Randers

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus.

Førstelærer P. E. Mahler,
Fåborgvej - 5631 Ebberup.

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Aalborg.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, 6700 Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kam-
meraternes Hjælpefond. Ud-
kommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonne-
ment benyttes girokonto
nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og
annonce-afdeling: Grenågade 14,
2100 København Ø. TRIA 888
(kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for an-
noncer benyttes girokon-
to nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af
bladet rettes lettest og hurtigst
ved henvendelse til udleverings-
postkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Sko-
leinspektør Johs. Fosmark.
(Medl. af Dansk Fagpressefor-
ening), Frederiksborgvej 109,
2400 København NV. Skolen:
10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYK:

H. W. Reklametryk
Svanevej 26¹, 2400 Kbh. NV
Tlf. Ægir 5102

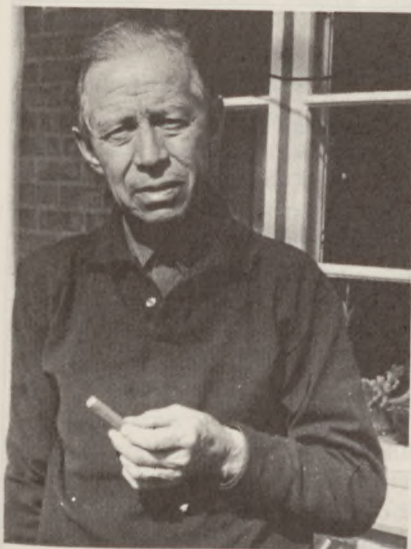
INDHOLD:

Gemte generalstabens	
arkiv.....	123
Prins Henrik i Krusaa.....	127
Brev fra Frøslevlejrens	
kontaktudvalg.....	129
Runde dage.....	131
Rorup den 9. august.....	131
Til Dalum — VERSEN —	133
Dagbogsblade.....	139
De erhvervshæmmede.....	139

Næste nummer udkommer i
Buchenwald..... september

Gemte generalstabens arkiv og afhørte fru Werner Best

Hos den 74-årige sønderjyde Niels Juel Billum, som 1920 var journalist i Haderslev, 18 år lærer på Duborgskolen, medhjælper hos Lunding og Gyth under besættelsen - og nu samler på kakler og dyrker roser i Løgumkloster.

På vor vej gennem byen en smuk sommerdag - i 50-året for genforeningen - træffer man også med adresse på hovedgaden, i et selv- og velgjort skønt hus en gammel degn, Duborglærer og modstandsmand, den 74-årige Niels Juel Billum. Han forlader en stund jordbær og tomater i sin store baghave, hvor alt vælder op af den yppige muld, ikke mindst da for en mand med grønne fingre.

Oldefar lavede skråtbak

Slægten har været lidt omkring i riget, men man føres jo didhen, hvor skæbnen vil det, som både Johs. Jørgensen og Henrik Pontoppidan har været inde

Løgumkloster er, som f.eks. Mariager og Ebeltoft, et sted, man trækker sig tilbage til for at nyde sin pensionisttilværelse, til eftertanke og ro. Her kan man i en lille bys ufordærvede miljø, omgivet af roser og ranker og alskens yppighed væltende op af jorden, som hos den i sin tid så meget læste britiske hyggeforfatter Deeping dyrke sine roser i fred. Og er alligevel nær ved kulturlivet. Her er det gamle kloster, i dag dommerbolig og kontor. Her ligger refugiet. Her ligger højskolen, og her kommer, når der bliver tid og råd, et Olivia Holm-Møller museum.

på det. Og nu er ringen for både mit eget og min kones vedkommende sluttet. Hun er fra Møgeltonder. Min oldefar var skråtbakfabrikant i Ballum ved Skærbæk - ved slusen - også her i nærheden, siger N.J. Billum. Og 1961 vendte vi - efter et omskifteligt liv med lange perioder ved den danske realskole i Flensborg, Duborgskolen, og ved Gentofte kommunale skolevæsen tilbage til Vestslesvig.

Til Tønder

På dagbladet Modersmålet begyndte jeg som korrekturlæser. Der kom i den spændende afstemnings- og overgangstid mange københavnske pressefolk, f.eks. Anker Kierkeby, Politiken. Naturligvis var jeg landsdelen rundt med til mange valgmoder. Tyskerne generede sig ikke, men skar dæk itu, kom sukker i benzinen o.l.

18 år som lærer i Flensborg

1. april 1922 startede den danske realskole i Flensborg, Duborgskolen, hvor man nu også for nogle år siden har fået

gymnasium. Lederen var den milde dr. phil. Andreas Hansen, og vi var 7-8 lærere, bl.a. også en provstesøn fra Pjedsted, Andkær hed han. Han er nylig død. Min kone og jeg husker tydeligt inflationstiden med alt, hvad den betød af ruin for mange og let tjente formuer for andre. Det kunne f.eks. betale sig at købe beslaglagt spiritus på Flensborg toldkammer, især champagne. Jeg købte 100 flasker for 2 billioner og 300 milliarder mark. Det var slet og ret i danske penge 22 kr. Endnu mærkeligere ved historien var, at det betalte sig at drikke løs af champagne. For man kunne nemlig få 10 øre for en tom flaske bagefter.

Min kone og jeg boede mange år i tagetagen på selve Duborgskolen, vel nok med byens skønneste udsigt over fjord og skove deroppe fra Margrethebanen. Grunden til skolen var naturligvis købt gennem stråmænd. Ellers var tyskerne dengang aldrig gået med til, at vi fik byens dejligste plet. Først boede vi dog en tid i afdøde redaktør Jens Jessens gamle privatvilla, »Hjemmet«, i Mariegade.

Vi blev på Duborgskolen til 26. marts 1940, hvorefter vi valgte at få ansættelse ved Gentofte kommunale skolevæsen. »Vagten« dernede sydpå var af forskellige grunde for udsat, følte man ind imellem. I Gentofte var jeg så overlærer, hovedsagelig med sløjdtimer, til jeg 1. august 1961 gik på pension og fandt stedet her på torvet i Løgumkloster. Det var en forfalden ruin, men som gammel håndværker og sløjdlærer gik jeg i gang med arbejdet og har selv tegnet, indrettet og genopbygget huset.

Folk så kun uniformen

Besættelsesårene i Gentofte var spæn-

DANSK ANDELS KULFORRETNING Rådhuspladsen 3 — Aarhus	J. M. BIRKING & CO. Gummivarefabrik A/S Kirkebjerg Allé 31 — Vanløse
KJULGAARDENS MINKFARM Hirtshals	SV. AA. JACOBSEN Bogtrykkeri Nygade 39 — Ringkøbing
RANDERS STYRETØJS SERVICE Støberigade — Strømmen Randers	VÆRN OM NATUREN! H. T. R.
LUNGHOLM GODS pr. Rødby	A. THUESEN Esbjerg
N.P. OLSEN^{SE} EFTF. SVEND AAGE <i>GULD OG SØLV *</i> <i>UHRE OG OPTIK</i> TELF. 34 11 00 EBELTOFT 	H. J. NIELSEN Næstved
	LYNGBYGAARD Boeslunde
Børst tænder to gange om dagen! B. L. T. H.	
S. NIELSEN Aarhus	J. FØGE JENSEN Skelbækgade 2 København V
I. JENSEN SORØ	Hold NATUREN ren ! M. K. F.
HURUP MOTOR CO. A/S HURUP	STOREGAARD'S REVISIONSKONTOR Østergade 64 — 55 00 Middelfart.
MEKANO <i>Bremser — Koblinger</i> Enighedsvej 3 — Ålborg	POULSTRUP CEMENTSTØBERI POULSTRUP — 97 60 VRÅ
Brdr. NIPPER'S <i>Skibsbyggeri & Maskinfabrik</i> Skagen	A/S VESTFYNS ELFORSYNING ASSENS

dende. Jeg var med i modstandsbevægelsen fra et tidligt tidspunkt og »levede» ofte på, at folk flest ikke vidste, hvor de havde mig. Den tyske admiral i Danmark havde en stor Horch-bil med admiralstander og nazivimpler og alt det dyre. Hans chauffør, en indkaldt mariner, var en gammel dansk Duborgdreng fra Flensborg, altså en af mine tidligere elever. Han duttede altid, når bilen røg forbi Tranegårdsskolen, hvor jeg underviste, eller forbi vort eget hjem i Charlottenlund. Det lagde folk mærke til. Også, at der ikke så sjældent kom andre tyske soldater, gode danske sydslesvigere, som var indkaldt til Hitlers krigstjeneste. Folk så jo kun uniformen, ikke det danske hjerte. Admiralen var heller ikke for klog. Han sagde engang om fornævnte chauffør, Heine Hansen fra Flensborg: Der beste chauffør der deutsche Marine gehabt haben».

176 Duborgdrengene krigens ofre

Det var en hård tid, når man holdt af det danske Flensborg. I alt faldt eller forsvandt for stedse i de 5-6 år, krigen for Tysklands vedkommende varede, 176 elever fra Duborgskolen. Det var en kraftig åreladning af det danske mindretals ofte mest lovende unge.

F.eks. husker en del nok den unge danske manufakturkommiss Chr. Nielsen, Flensborg, ham, der fra felttoget i Rusland skrev den lille dansk-kristne bog »Hjertets treklang». Og som altså blev derude. Ja, der kunne nævnes mange. F.eks. også en, der som 18-årig af uvidenhed og eventyrlyst meldte sig til SS, Ludvig Lienhardt. Han skulle siden bittært fortryde sin dumhed. Han flygtede til Brasilien, hvor han tog en doktorgrad. Han vil vist nu være journalist ved Flensborg Avis. Han kom - det må have været sidst i 1940-erne, ind i en svensk befrielsesarme, der lejede en skonnert og fik reddet nogle tusinde letter fra deres nu sovjetiserede hjemstavn i Baltikum til friheden i Sverige.

Hård russisk selvjusti.

Da vi efter 5. maj 1945 på Gentofte Hotel kom »over Jorden» spurgte man, hvem der kunne tysk. - Jeg, med mine 20 år i Flensborg, meldte mig straks. Jeg blev så tolk i bl.a. Horserødlejren

ved Helsingør og i Jægerspris, hvor der sad 1200 russiske fanger. Her var et værre leben og russisk selvjustits. Nu afdøde ritmester Zeilau, Fredericia, som var lejrchef i Jægerspris, blandede sig ikke i de indre anliggender. Så det kunne hænde, at der manglede en eller flere om morgenen. Man talte ikke op fra dansk side. Russerne myrdede rent ud sagt selv de af deres landsmænd, som bare så meget som havde stået ved et tysk feltkøkken under krigen, end-sige da dem, der rent ud var gået i tysk sold og havde fået indgraveret SS-tegn på kroppen.

Siden kom jeg til Oksbøl i Vestjylland, hvor der jo i flere år sad 30.000 tyske flygtninge. Bl.a. også 300 gesandtskabsfolk og pårørende fra København. Mange af flygtningene østfra kunne både tysk og russisk, så nogle af dem brugte vi som tolke. I de en tid lang stærkt overfyldte barakker boede f. eks. også dr. Werner Bests kone, som jeg en dag lod hente til mit kontor for at høre om de interne forhold i lejren. Hun tiltalte mig som »Herr Kommissar», og hun var for stolt til at beklage sig, men tog dog imod mit tilbud om at dele min sidste cigaret med hende. Ellers sagde hun »Jeg deler skæbne med mit folk. Men fra mange rygter og en kontrol, jeg foretog, så jeg, at brødet i lejren var gammelt og muggent og standarden af madvarerne i øvrigt ringe. Lejren havde sin egen in-

terne tyske forvaltning, bl.a. med Tysk Røde Kors indblandet.

Pamperne i tysk Røde Kors

Jeg sendte bud efter forstanderen for de tre barakker, hvor bl.a. fru Best var fange. Han kom og tog sin kone med. Han var tydeligt bange, men hævdede, at alt var i orden. Han indrømmede dog, at der ikke var uddelt smør og sukker i flere uger, og at brødet måske iblandt var lidt overgemt. - Jeg tog bissen på: Det er Dem og Deres pampervenner, bl.a. i Tysk Røde Kors, som stjæler alt og sælger det. - De undskyldte sig med, at de var nødt til at holde lagre. Ingen vidste, hvornår de næste forsyninger kom.

- jeg beroligede dem med, at det skulle Danmark nok sørge for. - Jeg rekvirerede så dansk politi fra Varde, Ringkøbing og Tønder, som omringede Tysk Røde Kors lagerbarak, hvor man fandt vældige lagre gemt hen, bevogtet af fede tyske Røde Kors-kvinder, korrupte og hovne. Vi fik i en fart delt ud af disse sortbørs-lagre.

Vandrelærerne

Mellemkrigstiden i Flensborg må også tit have været spændende?

- Lad mig først nævne et par navne, der kom til at betyde så meget for danskhedens »overvintring» i tiden 1920 - 40 i det undertiden fra tysk side så bitre og hadefulde klima mod

Duborgskolen i Flensborg, siden 1920 dansk realskole, i dag desuden dansk gymnasium.

A. P. ERIKSEN & SØNNER

Storegade 9 — Åkirkeby

Ringe Efterskole

5750 Ringe — Fyn

ALUKSERING SAMT FARVNING AF ALUMINIUM

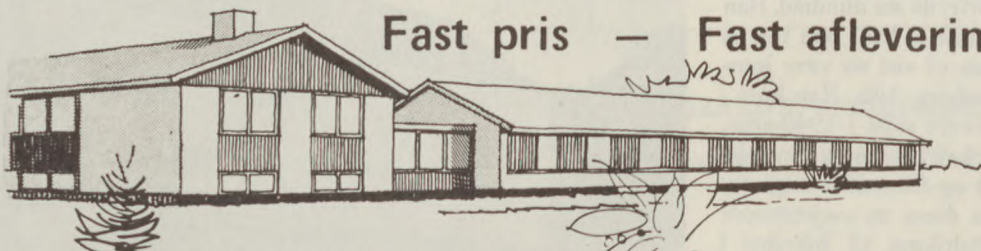
Aluksering i hele værklængder og sammen-
vejste vinduesrammer for bygningsindustrien.
Automatisk slibe- og polermaskine for profiler
i hele længder.

Specialmaskine for slibning og børstning af
plader.

Vi er altid gerne til tjeneste med alle yderligere
oplysninger om ALUKSERING samt pristilbud

HORSENS ALUKSERINGS INDUSTRI

John Rohdemejer - Færøvej 4 - 8700 Horsens - Telf. (05) 622288

Fast pris — Fast afleveringsdag

Vort byggesystem i modulfaste, højisolerede træelementer giver enkelt, hurtigt, godt og økonomisk byggeri med mange facademuligheder.

Vi projekterer gerne og/eller udfører som hovedentreprenører:

Skolepavilloner — børnehaver — kollegier — plejehjem — alderdomshjem — kontorbygninger
udstillingsbygninger — moteller — værkstedsbygninger — lagerbygninger — TREPAS-sommerhuse
TREPAS typehuse og TREPAS skurvogne.

INGENIØRFIRMA TREPAS

Herskind 8463 Skovby

Telf.: (06) 191111 - 145

Prins Henrik i Kruså

alt dansk. Jeg tænker foruden på de danske pressefolk på vandrelærere som Ture Lindstrøm, Jørgen Jørgensen og M.P. Ejerslev. Og på Maren Sørensen, Valsbøl. Fra min egen tid på Duborgskolen kan jeg også nævne, hvordan man uden særligt vederlag eller afspadsering af timer ofte var ude omkring og holde aftenskole i mere eller mindre fjernt liggende landsogne. Ofte var det tre af ugens aftener, man var af sted. Man tog toget fra Flensborg og gik eller cyklede så f.eks. tre km til forsamlingshuset eller skolen med violin-kassen under armen. Og efter mødet samme tur tilbage.

Når oberst Lunding ringede

I årene op til 2. verdenskrig var jeg også af og til »stikirenddreng» for den danske militære efterretningschef oberst Hans Lunding, ham, der siden endte med at være fange hos Gestapo i samme fængsel i Berlin, hvor den berømte tyske Abwehrchef, admiral Canaris sad, til han - Canaris - kort før befrielsen blev henrettet. Lunding, en rigtig efterretningsmand i alle retninger - f.eks. sørgede han for, at der så at sige aldrig blev taget billeder af ham i de år - kom af og til til Sønderjylland. Han boede så enten på Grand Hotel i Åbenrå eller hos chefen på Søgård kaserne, oberst Hintz.

Jeg fik så af og til en telefonbesked om at kontakte »værelse nr. ...» på Grand Hotel og vidste straks, at der så var ny opgaver til mig. Engang skulle jeg undersøge noget om ny tyske forlægninger af militær i Skovby, Valsbøl og Ladelund. Eller se efter spærreballoner ved posthuset og kroen i Nybøl. Bl.a. så sent, som i januar 1940. - Ja, svarede jeg, det er meget godt, men kan du skaffe mig ny dæk eller benzinrationer. Og det kunne Lunding selvfølgelig ikke.

I stedet måtte jeg så hyre en dansk taxavognmand i Flensborg, som jeg vidste kunne tie med, hvad han så og hørte. Han kunne dårligt være i tvivl om, hvad jeg var ude på, skønt vi aldrig vekslede et ord om det. Han hed Chr. Frisk. Og var i sandhed både dansksinde og frisk. Jeg af sted med ham og fotoapparatet med. Ja, så enkelt var det tit.

10/7.70

Generalstabens arkiv - og »Anders And»

En anden af den danske efterretnings-tjenestes kendte folk, oberst Gyth, har jeg også haft med at gøre. Fra et hjørne af min have i Charlottenlund fik man af og til lov at sende radiomeldinger til Sverige og England, til et tysk spionfly, som folk havde givet øgenavnet »Anders And», pejlede sig ind og var ved at finde stedet. Så måtte man hurtigt stoppe for den dag. I samme have var også nedgravet generalstabens arkiv, som - fotograferet ned til mikrofilm - ikke tog megen plads. Alt det skete, inden Gyth i 1941 måtte stikke af til Sverige. Siden kom der også våben og faldskærme i haven.

Men nu nyder jeg altså tilværelsen med at dyrke grøntsager og blomster og med at snedkerere og samle på friske kakler. Hvert år kommer der hollandske specialister hertil og selv har min kone og jeg i tidens løb skaffet mange smukke og værdifulde gamle kakler rundt på øerne nord og syd for grænsen.

Johs. Rasmussen

Kruså. Prins Henrik indledte den 10. juli sit besøg i Dansk Røde Kors Sydjydske sammenslutning med kran-senedlægning ved Barnadotte-stenen i Kruså. Prins Henrik, der er kommitteret i Dansk Røde Kors, blev ved stenen modtaget af formanden for Sydjydsk sammenslutning, Tage Junget, Fredericia, samt af formanden for afdelingen i Bov, overbetjent Peter Fejerskov. Der var mødt mange fra begge sider af grænsen, og den korte, men stilfulde mindehøjtidelighed blev desuden overværet af de højeste repræsentanter for amtet, kommunerne, hæren, civilforsvaret, flyvevåbnet, toldmyndighederne samt af de sønderjydske politimestre og af talrige repræsentanter fra Dansk Røde Kors.

Prinsen blev hilst velkommen af Tage Junget, der udtalte:

- I taknemlighed og ærbødighed ønsker Dansk Røde Kors ved denne lejlighed at hædre og mindes grev Folke Bernadotte, der for 25 år siden i Røde kors' navn og tjeneste fik så stor betydning for så mange mennesker i fangenskab og nød, og som for fremtiden vil stå som et lysende eksempel på offervilje og medmenneskelighed.

Han gav i sandhed sig selv for andre! - Derefter nedlagde prins Henrik kran-sen, som var smykket med rød/hvide bånd.

SV. KORCH

SAKSKØBING

HADSTEN HØJSKOLE

HADSTEN

**MOGENS DAMBÆK
& A. WANG JENSEN**

PRÆSTØ

HOTEL STEVNS

K. THEILMANN MØLLER

Store Heddinge

HAMMERUP EFTERSKOLE

(Herning-egnen)

KOSTSKOLE

v/ Hans Appel

7420 Hammerum

Tlf. (07) 11 62 34

Støt Dansk Røde Kors!

P. K. G.

Ved en sammenkomst på Hotel Krusagård, sagde Tage Junget, henvendt til prins Henrik:

- For 50 år siden begyndte Dansk Rode Kors sit arbejde her i landsdelen, fra en lidt spredt og spæd begyndelse til i dag at omfatte hele landsdelen med 17 aktive Rode Kors afdelinger.

Begivenhederne for 25 år siden er også historie: Rode Kors' indsats i de fem krigsår, »De hvide busser« med de tusinder af frigivne fanger, hjemtransporten af de danske, der gik deres liv i fangenskab, begyndelsen til efterkrigsarbejdet i det hærgede Europa. Alt dette har også forbindelse til Sønderjylland, og man kan spørge sig selv, hvad der har muliggjort at få alt det frivillige arbejde udført, som har været nødvendig? Skal jeg sige det ganske kort, må det være, fordi man har haft troen på det, Rode Kors står for, og som er udtrykt i både vort gamle motto: »I krig - i fred - barmhjertighed« og i vort ny motto: Gennem medmenneskelighed til fred». Derfor har så mange givet af sig selv til andre.

Derefter tog prins Henrik ordet, idet han i en kort, improviseret tale fremhævede, at det var ham en stor glæde, at besøget i Sydjysk Sammenslutning netop skulle påbegyndes ved Krusagård. Dagen i dag kunne ikke have været valgt bedre. Det er 50 år siden Dansk Rode Kors begyndte sit virke i Nord-slesvig, sagde han, og det er også i dag 50 år siden Kong Christian X red over grænsen ind i det genvundne land.

Så kom den hvide bus

Den 5. august modtog Frøslevlejrens museum en af »de hvide busser«, der lige for befrielsen blev brugt til hjemtransport af danskere og nordmænd fra tyske kz-lejre. Det er en virkelig attraktion, museet her har fået.

Bussen, der blev givet til frihedsmuseet den 4. maj og senere restaureret af Bernadotte-detachementet i Sverige, ankom om formiddagen til stationen i Padborg. Herfra blev den under politiskorte kort til Frøslevlejren, hvor den i løbet af dagen blev installeret i barak H 4, som også hører under museet. I forbindelse med bussens ankomst

holdtes der ingen højtidelighed, men sekretær i museets kontaktudvalg bibliotekar Jørgen Mågård, Padborg, oplyser, at man senere påtænker en officiel overdragelse fra Frihedsmuseet.

Stort Antal besøgende

Opstillingen af den hvide bus i lejren vil uden tvivl forøge det i forvejen store besøgstal. I de tre måneder, museet har haft åbnet i år, er det blevet besøgt af 10.825 gæster og i juli alene af 5.795. Museet holder åbent i perioden maj til oktober og venter nu efter bussens ankomst særlig mange besøgende, deriblandt skoler og lejrskoler. Selve museet er indrettet i det gamle vagttårn og nu også barak H 4, mens den øvrige del af lejren benyttes som CF-kaserne. I vattårnet er samlet mange ting, som fortæller om tiden i fangelejren, og museet modtager stadig gaver fra folk, som har siddet i lejren.

Museet modtager hele tiden nye ting

I de sidste par måneder er der således kommet mange håndarbejder, som fangerne har fremstillet af de forhåndenværende materialer. Det er kuriositeter som ringe lavet af ben, en-kroner og to-kroner, et træhjerte med inskription »Marie«, et cigaretrør, som er fremstillet af farvede tandborsteskafter, en papirkniv lavet af bundbrædder fra en seng, spillekort med autografer, en cigaretæske og en indbundet autograf-bog, der efter sigende er lavet af overlæge J. Wollesen, Abenrå. Endvidere har museet på det sidste modtaget tyske efterladenskaber som stålhelme og gasmasker.

DØDSFALD

Mekaniker Frank Rasmussen, Post-og telegrafvæsenet, Kbhvn, er død den 14. juli i en alder af knap 48 år.

Han var reservebetjent og var i Neuen-gamme (52.244) og Buchenwald.

Købmand Arnold Christensen, Classensgade 24, København Ø, er død i en alder af 62 år.

Han sad i Vestre Fængsel, Horserød og Frøslev.

Kontaktudvalget for Frøslevlejrens Museum

Den 17. august 1969 fandt indvielsen af Frøslevlejrens Museum sted, og præsidiets formand, general P.M. Digmann overdrog her museet til den danske stat ved Nationalmuseet, repræsenteret af dr. phil. Aage Roussell, Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-45.- Flere års arbejde med oprettelsen af Frøslevlejrens Museum blev hermed afsluttet. Tilbage var kun afviklingen af visse praktiske arbejder og regnskabsafslutningen, der først har kunnet finde sted nu.

I henhold til overdragelsesdokumentet er der nedsat et kontaktudvalg, »der har ret og pligt til med råd og dåd at bistå ledelsen af Frøslevlejrens Museum«. Kontaktudvalget har følgende medlemmer:

Politimester Iver Møller, Gråsten, (Formand)

Statsskovfoged Chr. Larsen-Bjerre, Fårhus (Næstformand)

Kontorchef N.C. Andersen, Padborg (Kasserer)

Bibliotekar Jørgen Mågård, Padborg (Sekretær)

Regnskabet kunne afsluttes med et mindre overskud. Dette beløb bestyres af kontaktudvalget og må kun anvendes til formål, der kan gavne Frøslevlejrens Museum. Man vil være taknemlig for bidrag til nævnte formål, ligesom man stadig gerne til museet modtager ting fra Frøslevlejren.

Museet er nu i god gænge, og man finder derfor, at arbejdet i præsidium, økonomiudvalg og arbejdsudvalg er tilendebragt, så både præsidium og de to udvalg må betragtes som værende opløst. Enhver, der har deltaget i arbejdet for Frøslevlejrens Museum takkes herved.

Takken bør suppleres med oplysningen om, at der er stor interesse for museet. Trods den korte sæson i 1969 nåede museet sidste år at blive besøgt af godt 7000 gæster fra hele landet og i maj 1970 var der 3000 besøgende.

*Med venlig hilsen
Iver Møller*

E. LUMBY RASMUSSEN

Tallerupvej 39

TOMMERUP

K. Jørgensen

Silkeborg

Plovfabrikken Skjold $\frac{A}{\%}$

Lind pr. Herning

kom TIERE i

DISKONTOBANKEN

BANKEN I CENTRUM

RØNDE HØJSKOLE

**Støt kammeraternes hjælpefonds
arbejde!**

L. R. S.

STØT Kammeraternes Hjelpefonds arbejde!

S. E. - Århus

TIL LYKKE

Justitsminister Knud Thestrup, Kbhvn. (Frøslev) 70 år den 27. august

Fabrikant N. Christiansen, Uby pr. Jerslev fylder 60 år den 28. august.

Den 3. september fylder overbetjent Egon Klüver, Humlebæk 60 år. Han har siddet i Neuengamme og Buchenwald.

Den 3. september fylder pensionist Harry Nehrkorn, tidligere Neuengamme og Buchenwald 50 år.

Den 4. september fylder pens. overbetjent Louis Schnor, Charlottenlund, tidligere Neuengamme og Buchenwald 70 år.

Den 5. september fylder Mogens Petersen, København, (Neuengamme og Os-nabrüch, 67095) 50 år.

Den 6. september fylder Carl M. Berthelsen, Gentofte (Neuengamme 67008) 65 år. Populært kaldet »Apotekeren»

Den 15. september fylder Læge Leth-Sørensen, Skanderborg (Neuengamme 68350, Revier III) 60 år.

Den 16. september fylder tidligere gendarm Ib Lærche, Hvidovre (Neuengamme 54435 samt Alt Garge) 50 år

Den 17. september fylder depotindehaver Hans Mortensen, Tuborg, Helsingør (Neuengamme 51792 og Buchenwald) 50 år

Den 23. September fylder Carl Johan Hansen, Rødovre (Neuengamme, Porta 54.624) 75 år

Den 23. september fylder Villy Mørk Jensen, Sjørring, Thy (Neuengamme 80760) 50 år.

Han kom i de sidste transporter fra tugthuset i Brandenburg til Neuengamme.

Den 8. november fylder direktør Fin Elmvang, Kbhvn. (Neuengamme 69444 og Bullenhuserdam) 50 år

Den 20. november fylder overbetjent Egon Larsson, Kbhvn. (Neuengamme 51.579 og Buchenwald) 50 år

Den 7. december fylder Viggo Hansen, Kbhvn. (Neuengamme og Alt Garge 60757) 60 år

Den 25. december fylder købmand Østergaard, Næstved (Neuengamme 67031) 70 år

Den 27. december fylder Erik Beermann Kbhvn. (Dachau og Neuengamme 79271) 60 år

Den 28. december fylder bagermester Helge A. Petersen, Kbhvn. (Neuengamme 67.391) 65 år

Han ankom i september til Neuengamme fra fængslet i Flensborg få dage før den store transport fra Frøslev.

Den 29. december fylder Arne Zachariassen (Neuengamme og Porta 50387) 65 år

RORUP D.9 AUG.

Søndag aften den 9. august samledes godt et halvt hundrede for at dvæle et øjeblik ved mindestenen for de 11 unge danske, der blev dræbt af tyskerne ved Rorup for nu 26 år siden.

Sognepræsten for Rorup-Glim sogne, pastor Jørgen Nissen, udtalte bl.a.:

I fjor samledes vi på 25 årsdagen for den forfærdelige dag, da 11 gode danske mænd, hvis navne er indmejslet i stenen, på den mest afskyelige måde blev dræbt af tyskerne netop på dette sted, hvor Rorup-stenen er placeret.

To år senere blev Rorup-stenen afsløret, den 9. august 1946, og siden da er der hvert år den 9. august blevet afholdt en kort mindehøjtidelighed her.

Det var godt at stenen blev rejst, og det er godt, at vi holder fast ved denne skik at mødes her hver den 9. august.

På forsiden af stenen står der om de 11, at de var »Fædrelandets tro sønner»

Det er rigtigt, de var trofaste mod det, de vidste var ret og sandt, og de betalte deres trofasthed med døden. Det vil vi også mindes i trofasthed og lade os inspirere af, sådan som Rorup-stenen taler til de mange, der kører forbi her eller standser et øjeblik ved stenen.

Også vil kaldes til at være tro i livet, trofaste overfor de værdier og ideer, der også i fremtiden skal bære både vor egen tilværelse og lyse for vort fædreland og for hele verden. Det, der samler os her år efter år, er ikke øn-

sket om at ophidse til tyskerhad, det er goldt og tåbeligt, men mindet om de 11 må gerne opildne os til at være tro imod det, der er os dyrebart.

Derefter bad præsten, som det er skik Fadervor og lyste velsignelsen, og forsamlingen sang »Altid frejdig ...». mens fanerne sænkedes ved stenen, og der blev nedlagt blomster og signerede kranse af flere fangeforeninger.

På efterskolen fortalte forstander Niels Pedersen, Østed, interessant og fængslende om mejeriejer Valdemar Hansen, der tog initiativet til at rejse mindestenen.

Hans virke på 91 år var præget af engagerethed og en forbløffende fleksibilitet.

Erik Beermann bragte en tak for, at man i Østed værnede så smukt om mindet om de 11.

Sidste barak fra Ladelund KZ-lejr nedrevet

26/6

Ladelund. Det sidste synlige minde om den KZ-lejr, der mod udgangen af den anden verdenskrig fandtes i Ladelund, er nu forsvundet. Det drejer sig om den sidste barak fra lejren, der i en årrække var beboet af to ældre kvinder og sidst af en lokal landmand benyttedes til oplagring af kunstgødning. Forud for nedrivningen af barakken er gået et tovtækkeri, der strakte sig over flere år. Fra kommunens side er der blevet presset stærkt på for at få den skæmmende barak nedrevet, og det lykkedes også at skaffe en mere menneskeværdig bolig til de to kvinder. Senere mente landmanden, på hvis jord barakken stod, at kunne gøre skadeserstatningskrav gældende, og i samarbejde med amtet og landet er der nu omsider her blevet truffet en ordning.

Ikke færre end 552 fanger fra en række europæiske landes sultedes eller pintes til døde i Ladelund-lejren, der var en afdeling af den berygtede Neuengamme-lejr ved Hamburg. Flertallet af disse har fundet deres sidste hvilested på Ladelund kirkegård. Blandt ofrene var 107 drenge og mænd fra den lille nordhollandske by Putten, der tvangsevakueredes som hævn for drab på to tyske officerer.

JOHN HANSEN A/S

ENTREPRENØRER

Jord-, kloak-, murer-, jernbeton-
og tømrerarbejde

Typehuse:
Modulhuset — Egehuset
Kelbohuset

Frydensbergvej 19, Stenløse
Tlf. (03) 170191

DALUM og VERSEN

Mødested: 19. september 1970 (lørdag)
udfor hovedbanegården i M E P P E N
kl. 10.00.

Som det er blevet tradition vil Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuen-gamme også i år arrangere en fællestur til de tidligere tyske koncentrations-lejre ved *Ems-Kanal Dalum & Versen ved Meppen*.

I år 25 året for vor befrielse fra disse lejre vil vi ganske særlig opfordre vore medlemmer samt andre kammerater fra modstandsbevægelsen til at slutte op om denne fællesrejse. Vi kan i år vente deltagelse fra vore hollandske kammerater såvel som vore vesttyske kammerater, der allerede straks efter Hitlers magtovertagelse i Tyskland i 1933 blev interneret i lejre i dette område som Esterwegen, Börgermoor m.fl. under umenneskelige forhold.

Rejsen til Meppen

Rejsen til Meppen vil blive organiseret på samme måde, som vi har gjort de tidligere år. Landsforeningen regner med, at flere af vore medlemmer kører i egen bil til Meppen. Er der ledige pladser i vognene, vil vi søge at skaffe passagerer til de ledige pladser. Rejsen foregår da på delebasis. Deltagerne betaler hver sin part af benzin- og eventuelle færgeudgifter. Hotelophold og forplejning er for egen regning.

Vejen til Meppen

Man kommer til Meppen ved at køre ad bilvejen (Autobanen) Hamburg - Bremen - Wildeshausen - Alhorn - Cloppenburg - Lönningen - Haselünne - Meppen. (Der køres ad Europavej E 72 til Haselünne. Her drejes af til Meppen). Overnatning på vej ud og hjem kan gøres på kroer eller på rastepladserne på Autobanerne til en pris af omkring 15 DM. for en nat. På landevejskroerne måske noget billigere alt efter standarden. I september måned skulle der ikke være noget besvær med at finde logi. I Meppen findes gode overnatningsmuligheder.

Program for turen:

Lørdag den 19. september 1970
kl. 10.00

Mødeplads ved hovedbanegården i Meppen.

Der køres herfra til DALUM, hvor det tidligere KZ-lejrområde besigtiges. Der er intet tilbage af lejren - kun murstensstøtterne ved indkørslen og en forfalden vognport. Derfra fortsættes til kirkegården, hvor der nedlægges kranse ved KZ-mindestenen og det centrale mindesmærke for de sovjetiske krigsfanger, der ligger begravet her.

Fra Dalum køres til *Versen*. Her besigtiges lejren, der ligger omtrent som i krigens tid. Den er i dag arbejdslejr for kriminelle fanger. Det er sikkert ikke muligt at komme ind i selve lejren. Herfra fortsættes til KZ-gravene, hvor der nedlægges kranse og blomster.

Efter højtideligheden i Versen fortsættes til den store KZ-kirkegård ved Esterwegen, hvor der nedlægges kranse og blomster.

På vejen hertil er det forudset at gøre ophold og indtage frokost.

Efter højtideligheden i Esterwegen kan deltagerne fortsætte mod Hamburg - eventuelt kan man foretage samlet indlogering i nærheden af Hamburg eller Lübeck.

Søndag den 20. september 1970
kl. 11.00

Kransenedlægning ved monumentet i *Neuengamme*.

Tilmelding til. Alex Th. Binneballe
Elme Alle 43,
2630 Tåstrup
Tlf. (01) 99 05 52

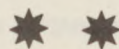
eller

Hans Bøjlund Sørensen,
Lykkegårdsvej 50
6000 Kolding

(Tilmelding snarest og senest den 10. september 1970).

I Meppen vil repræsentanter for Landsforeningens bestyrelse være at træffe på Hotel Krölling, Hüttemstrasse 5, langt fra benegården fredag aften den 18. september.

For at deltage i rejsen til Meppen er gyldigt rejsepas nødvendigt.

GENERAL- FORSAMLING

Generalforsamling i den internationale
Neuengammesammenslutning i dagene
12 til 13. september 1970

Efter generalsekretær Hans Schwarz pludselige bortgang i april måned i år er det blevet nødvendigt at finde en løsning på spørgsmålet om Amicale Internationale de Neuengammes generalsekretariats videreførelse. For at løse dette spørgsmål har A.I.N. indkaldt til en generalforsamling der holdes i dagene 12 til 13. september i Grevesmühlen i Mecklenburg i DDR. Generalforsamlingen arrangeres af vore kammerater i DDR., og der vil fra Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuen-gamme blive sendt en delegation til generalforsamlingen.

De delegerede vil søndag den 13. september deltage i en mindehøjtidelighed i Grevesmühlen ved mindesmærket for ofrene fra Kap Arcona.

Øresundsturen med vikingbådene den 11. juni blev - som den tidligere tur i februar - en stor succes. Omtrent 100 var mødt op, og man havde en dejlig aften med kammeratlig samvær. Foreningen vil efter fællesrejsen til Meppen og når sommerferien er overstået arrangere en sammenkomst en gang i oktober, hvor vi kan mødes og bl.a. udveksle fotos og vise film fra årets forskellige arrangementer. Om det bliver til søs eller til lands - eller eventuelt til udenlands (Gedser-Warnemünde med Kjøngerskov ved roret) - vil der senere blive givet meddelelse om.

<p>HASLEV SEMINARIUM Haslev</p>	<p>JUNG'S BOGHANDEL Adelgade 3 — Skive</p>
<p>STRØMMENS HANDELSSELSKAB A/S Randers</p>	<p>VÆRN OM NATUREN H.C.V.N.A.</p>
<p>W. JENSEN Hellerup</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! T. F. L. L.</p>
<p>GÅ TIL TANDLÆGEN 2 GANGE OM ÅRET! T. F. L. B.</p>	<p>HJØRRING TRÆSKOFORRETNING A/S Hjørring</p>
<p>Værn om naturen! V. P. T.</p>	<p>O. NIELSEN & DEHN A/S Korn — Foderstoffer Stubbekøbing</p>
<p>SV. O. NYGAARD VARDE</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFONDS ARBEJDE! N. S. S.</p>
<p>RYØ A/S Ingeniørfirma Nytorv 14 Ålborg</p>	<p>SAMSON TRANSPORT CO. Havnegade 50 — Odense</p>
<p>RØNNE MISSIONSHOTEL Grønnegade 17 — 19, Rønne</p>	<p>TARM & OMEGNS SPAREKASSE TARM</p>
<p>HERRESKRÆDDERI FREM A. Prudinsky Blågårdsgade 5 - København N Tlf. 39 83 57</p>	<p><i>Børges</i> AUTOLAKERERI Egevænget 1 — Kerteminde</p>

MOTOR COMPAGNI Thorkild Sørensen Skælskør	TØNDER BEGRAVELSESFORRETNING Nørregade 1 — Tønder	
KARL VALLA Butiksinventar Bygmestervej 1 — København NV	H. NÆSTED Hillerød	
G. Balsner Posthustorv 4 Skive	WAIDTLØW & HANSEN Kongens Nytorv 21 — København K	
Jydsk Murer- og Entreprenørforretning Gerlachsgade 28, Aarhus	MALERNES FAGFORENING København	
JOH. de NEERGAARD Førslev Gods	Normal-Trykkeriet Sigfried Petersen & Søn Bogtryk - Offset-Bogbinderi Ø. Farimagsgade 16B Kbh. Ø.	
P. JACOBSEN Kong Valdemarsgade 39 — Roskilde	A/S VESTFYNS ELFORSYNING ASSENS	
Johan & Axel Hornbeck A/s Frugtsaft — Marmelade HADSUND	NORDBORG SPAREKASSE Nordborg — Als	
J. M. BIRKING & CO. Gummivarefabrik A/S Kirkebjerg Allé 31 — Vanløse	 SPAREKASSEN FOR NYBORG BY OG OMBØN 5800 NYBORG	
FREDERIKSVÆRK BOGBINDERI Frederiksværk	WALTRICH A/S Abildager 19-21 — Glostrup	
GYLDEN HOUMANN Papirhandel Algade 10 — Nykøbing Mors	Plant Poulsens Planter D.T. POULSEN'S PLANTESKOLE <u>Kelleriis pr. Kvistgård</u>	
Kaj Broods Boghandel Esbjerg	JOHS. Christensen VEJLE STØBEGODS ST.VOLDGADE 6. RANDERS TLF. 428811	JENS ROHDE Tømrermester Chr. X's Vej 62 — Viby J.

TAGE TRABJERG Tandhjulsfabrik Finlandsgade 31 - Aarhus	N. C. NIELSEN Vulkanisør Jægergaardsgade 103 - Aarhus	POUL KRISTENSEN Bogtrykkeri Østergade 8 — Herning
I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 - K.	CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande	H. H. LARSEN & SØN Nordhavnen — Vejle
MIDTJYDSK BRØDFABRIK Silkeborgvej 2 — Herning	CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 Vejle	JOHS. CHRISTENSEN Støbøgods St. Voldgade 6 — Randers
ARBEJDSMÆNDENES COOP. ENTREPRENØRFORRETNING Silkeborg	HILL HOUSE VASKERI Allerød	J. HENRIKSEN Købmand Stoholm
TAG PÅ HØJSKOLE UNGE HJEMS HØJSKOLE Skåde pr. Højbjerg Tlf. (06) 27 17 77	J. RUBY Købmand Holmegade 30 — Ulfborg	E. EILERTSEN Struer
VALD. RASMUSSEN Smedemester Terndrupvej 17 - Hornslet	MIDTBANK Brande	Pas på de ældre i trafikken! E. A. F.
J. H. MØLLER Aarhus	SAHA	H. A. ZOBBE Autoforretning Gørlev
LOLLAND-FALSTERS VENSTREBLAD og LOLLANDS TIDENDE	STANGEBYE & HANSEN Hammerensgade 3	Værn om naturen! V. V. M. H.
MUNCH CHRISTENSENS BOGHADEL Nørregade 22 - Vejle	CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande	LINDE TRYK Vesterbro Torv 1-3 — Aarhus
VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 — Hornslet	A. E. LAURITSEN Urmager ANS	GURRE KØBMANDSHANDEL
SV. AA. AAKJÆR RØDDING	IB SØRENSEN Malermester Kofoed Anchersvej 4 Espergærde	AA. ØRUM Poul Anderssensvej 14 Holstebro
CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande	P. B. KJELGAARD A/S Løkken Fiskeeksport Danmark	RØRBÆK SKO Søndergade 64 Frederikshavn
D. A. S. F. Skagen	AAGE AXT Isenkram Rungstedvej 72 Rungsted Kyst	GULF SERVICE STATION Triangelen — Haslev Vask — Smøring
JENS KIRKEGAARD Tømrermester ANS	P. F. CLEEMANN Vikingshus Gammel Havn 6200 Åbenrå	Schaumann's Bogtrykkeri Smedegade 62 Horsens
JYDSK TRÆ- & FINÉRHANDEL Bissensgade 12 — Aarhus	H. JENSEN Vejle	VÆRN OM NATUREN! S. F. V.
ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østergade 40 - Øster Vrå	I. C. ESPERSEN & SØN Læderhandel Bredegade 2, Aalborg	JENS OVERBY Manufaktur Give.

BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S	Nordisk Tegnemaskine Industri Tempovej 15 - Ballerup	AAGE MADSEN Køge
NIELS DØSSING Tømrer- & snedkerforretning Hem pr. Skive	OSKAR H. ANDERSEN Autoopretning Holbækvej 106 — Roskilde	HERMANN KRISTENSEN Købmand Rakkeby pr. Nykøbing M
KAI SONNE Aut. EL-Installatør Gudhjem	CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Graasten	STØT Kammeraternes Hjælpefond! T.K.L.H.
N. J. ØRSNES I/S Guld- og sølvsmed Algade 67 — Aalborg	AA. ØRUM Ingeniør Holstebro	STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! A. E. — Valby
P. C. TERLING & CO. Fiskerihavnen Esbjerg	P. HILDEBRANDT & SØNNER Malermestre Nis Petersensvej 7 — Herning	P. RASMUSSEN Vejle
P. HOVE Thisted	DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev	DANSK RULLEGARDIN INDUSTRI Vibenholms Allé 16 — Glostrup
POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle	CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 Vejle	HANS KOFOED Murermester Egelund Rø — Gudhjem
STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. — Valby	VÆRN OM NATUREN! J.L.L.	UDBYE'S BOGTRYKKERI Staldgårdsgade 38 — Vejle
S. MØLLGAARD Ruds-Vedby	ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østergade 40 Øster-Vrå	HYGGE-BO v. Helge Nielsen Mellemgade 9 — Fåborg
FALCK-ZONEN Trindsøvej Aarhus	LINDHOLST & CO. Maskinfabrik Lisbjerg — Aarhus	P. JUL NIELSEN Aarhus
L. DAMGAARD NIELSEN A/S Konfektionsfabrik Silkeborg	Mere for kronen hos KØBMANDEN	EDDY JENSEN Manufaktur Vig
TH. BUSSE Farvehandel Hestedamsgade 10-12 - Horsens		DEN DANSKE LANDMANDSBANK Gothersgade 18 — Fredericia
TH. Hj. Jensen Middelfart	NYKØBING S. TRÆLASTHANDEL 4500 Nykøbing Sj.	MARSTAL TRÆLASTHANDEL Marstal
KORNERUP KOCK & BANG A/S Aarhus	C. OLESEN Skovgaard — Vodskov	ARBEJDERNES FÆLLESBAGERI Køge
STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! N. L. N. N.	KJELLERUP KAROSSERIFABRIK Kjellerup	Arthur Davidsen <i>Radioforhandler</i> Petersmindevej, Urehøj pr. Vejle.
TOPPENBERG'S MASKINFABRIK ÅLBORG	ÅRHUS POSSEMENTFABRIK	Hans Helge Martinsen Smedemester Dalby pr. Haslev.
<i>Støt kampen mod kræften !!!!!</i> O. F. H.	BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S	STØT KAMPEN MOD KRÆFTEN! P. V. E. K.

BROAGER TRÆLASTHANDEL

OG TRÆVAREFABRIK A/S

BROAGER

L. C. LARSEN

Hovedgaden 2

Hørsholm

S. LIEBST

Stationsvej 19 — Fredensborg

**Sæby
Fiske-Industri A/S**

SÆBY

Breininggaard Efterskole

v/ A. G. Nielsen

10 mdr. kursus fra september

Almene — Valgfrie og fritidsfag

Ring eller skriv efter oplysninger

Tlf. (07) 38 10 21

**Søren Abrahamsen
& H. P. Nielsen**

Rådgivende ingeniører A/S

F. R. I.

Frederiksgade 72 — 8000 Århus C

SS-folk anklaget for masseeksekutioner

7/7

München. Nævningedomstolen ved landsretten I i München beskæftiger sig med en sag mod to forhenværende SS-folk og en læge, der har været med til masseeksekutioner under anden verdenskrig i de besatte områder i Østen. De tre er sigtet for at have myrdet jøder og åndeligt handicappede børn. De anklagede er den 66-årige forhenværende SS-overstormfører Kurt Trimborn fra Wuppertal (614 mord), den 58-årige kriminalovermester og forhenværende SS-understormfører Friedrich Severin fra Bochum (400 mord) og den 62-årige videnskabelige medarbejder dr. Heinrich Görz (anklaget for 214 mord) fra Koblenz. Anklagekomplekset omfatter henrettelsen af 400 jøder i oktober 1941 i Taganr og gasningen af 214 hjerneskadede børn fra et hjem i oktober 1942 i Jeissk. Under processen bliver der afhørt 35 vidner.

De anklagede hævder alle ikke at kende noget til de sager, de beskyldes for. Den ene har ikke kunne skyde, da maskinpistolen var i stykker, den anden var overhovedet ikke med, og den tredje havde ferie ifølge deres påstande.

Tre års tugthus pr. myrdet jøde -

11/7.70

Kiel. Dommen over den tidligere SS-»Hauptscharführer» Franz Josef Müller i det kielske nævningeting har i går fremkaldt betydelig overraskelse: Müller slap med 12 års tugthus for »Deltagelse i fire mord». Det vil sige, at den nu 58-årige kan regne med efter højst syv års forløb at forlade tugthuset som fri mand, idet varetægtsarresten siden 1965 medregnes i straffen. Ved en tidligere dom var Müller ikendt seks gange livsvarigt tugthus.

Denne dom, der blev afsagt af det kielske nævningeting i 1968, blev i 1969 ophævet af forbundsdomstolen, udelukkende på baggrund af en formel fejl i proceduren. Statsadvokaturen havde i den fornyede retssag krævet

De erhvervshæmmede

BESTYRELSESLISTE

Landsledelsen

Landsformand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27

Sekretær Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund 19, 2300 København S.

Kasserer Alfred Bertelsen, Tøjborgvej 76, 40, 2200 8200 Århus N.

Københavns afd.

Formand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Aksel Andersen, Camilla Nielsensvej 28, 2000 København F, tlf. 71 19 79.

Sekretær Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Kasserer Hefty Jensen, Hillerødsgade 40, 2200 København N., tlf. 34 80 91.

Det sociale Udvalg

Alfred Senn, Rylemosen 11, 2600 Glostrup, tlf. 45 02 60.

Arne Snedevig Jensen, Sdr. Boulevard 132, 1720 København V., tlf. 21 50 43.

Protokolfører

Hemming Theisen, St. Strandstræde 10, 1255 København K., tlf. Palæ 8717.

Det sociale Udvalg træffes mandag kl. 19-21 i Admiral Gjødtes Gård, St. Kannikestræde 10, tlf. Byen 5160.

Århus afd.

Formand Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 63 18.

Næstformand Holger Nielsen, Fuglesangalle 105, 8210 Århus V., tlf. (06) 16 57 72.

Kasserer Petro Hansen, Illerupvej 14, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 27 78.

Sekretær Anna Strunge, Otto Rudsgade 39, 8200 Århus N., tlf. (066) 16 98 12.

Ålborg afd.

Formand Frederik Olesen, Odinsgade 16 B, 9000 Ålborg.

Kasserer Charles Christensen, Lollandsgade 31, 9000 Ålborg.

Esbjerg afd.

Formand Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg.

Kasserer Sigfred Jensen, Nørrebrogade 90, 6700 Esbjerg.

Sekretær A. Okholm, Norgesgade 59, 6700 Esbjerg.

Odense afd.

Formand Aksel Søndergård, Østerbækvej 84, 5000 Odense, tlf. (09) 11 55 65.

Sekretær Petre Petersen, Rødegårdsvej 59, 5000 Odense, tlf. (09) 12 97 47.

Kasserer Alfred Lunde, Mågevej 8, 5000 Odense.

Hillerød afd.

Formand Tonny Hansen, Gadevangsvej 97, 3400 Hillerød, tlf. (03) 26 11 63.

Sekretær Ove Laursen, Dyssekilde, Gørløse Bund, pr. Måløv 2760, tlf. (03) 18 30 46.

Müller idømt fem gange livsvarigt tugthus.

Begge retssager har tilsammen kostet over to millioner mark, den første alene 1,2 mill. mark. 280 vidner er blevet afhørt, til dels to gange. De kom fra mange egne af verden, således først og fremmest fra Israel, Polen og USA, ligesom retten har foretaget vedneafhøringer i disse og andre lande.

Franz Josef Müller sigtedes for at have begået mord på jøder i sin egenskab af kommandant for jødeghettoen i Bochnia, Polen, under den tyske besættelse. Usikre, til dels indbyrdes modsigende vidneudsagn, hovedsageligt betinget af personforvekslinger og svigtende hukommelse blandt vidnerne, er i retssag nr. 2 kommet Müller til gavn. Nævningetinget turde ikke på det foreliggende grundlag dømme Müller for mere end medvirkning til mord i fire tilfælde, erklærede retsformanden, amtsretsdirektør Wilhelm Jensen, i domsbegrundelsen.

De fire tilfælde, der ansås for bevist, drejede sig om nedskydning af to gamle kvinder og en far og dennes søn. I dommen hedder det, at Müller har udvist særlig iver, grov brutalitet og grusomhed, i sin blinde iver for at efterkomme de givne ordrer vedrørende »Endløsning» på jødeproblemet. Man måtte indrømme ham, at han havde befundet sig i en forbuds-fejltagelse», men nævningetinget fastslår udtrykkeligt, at han ikke havde befundet sig i en tvangssituation, der »nødvendiggjorde» hans handlemåde. -

Bovensiepen:

11/7

Har aldrig været ven med Best

Berlin. I retssagen i Vestberlin mod den tidligere gestapocheef i Danmark Otto Bovensiepen, og to andre, der som tidligere Gestapo-folk også er sigtet for meddelagtighed i masse-mord, optrådte den tidligere tyske rigsbefuldmægtigede i Danmark, Werner Best, fredag som vidne.

Best sagde, at han havde kendt Bovensiepen som medarbejder siden 1936, men at han først i slutningen af den anden verdenskrig var kommet i nær-

mere berøring med ham. - Jeg lærte ham nærmere at kende, da han i 1944 kom til København som chef for sikkerhedspolitiet, sagde Best, der selv sidder i undersøgelsesarrest. - Senere sad vi sammen i et dansk fængsel og opretholdt også efter løsladelsen forbindelse med hinanden. Efter at Bovensiepen blev arresteret, har jeg korresponderet med hans hustru og tidligere kolleger om forsvarsspørgsmål.

Da anklageren Robert Kempner konstaterede, at Best havde optrådt som juridisk rådgiver for sin ven Bovensiepen, sprang denne op fra anklagebænken med ordene: Jeg erklærer herved, at jeg aldrig har været ven med Best, og han har heller aldrig været min juridiske rådgiver - jeg er jo selv jurist». Best blev efter krigen idømt 12 års fængsel i Danmark, blev benådet for straffen udløb og står nu sigtet for masse mord på koncentrationslejr-fanger i Polen.

20/7

20. juli som national mindededag?

Bonn. I anledning af 26 års dagen for oberst von Stauffenbergs attentat på Hitler den 20. juli 1944 har centralforbundet af modstandsfolk i Vest-tyskland krævet dagen erklæret for national mindededag. Karl lbach, formand for forbundet, mener at der ikke findes en dag, der er bedre egnet som fælles mindededag i Øst og Vest. Han mener, at attentatet viste, at de åndelige politiske og humanistiske traditioner stadig var repræsenteret også i Hitlertiden. I aften holdes der en mindehøjtidelighed i Beethovenhalle i Bonn. Ministre og delegationer fra mange lande, deriblandt Israel, vil deltage.

Bovensiepen-processen stunder til i Berling

24/7

Berlin. I den tilstundende proces mod den tidligere Gestapo-chef Otto Bovensiepen og to andre Gestapo-folk, der sigtes for »bistand ved masse mord», vil blive afhørt en række vidner fra udlandet. Det berlinske nævningeting har indvilget i, at der i september og oktober skal afhøres ca. 50 vidner på deres bopæl i bl.a. USA, i Argentina og Columbia.

Otto Bovensiepen var fra 1944 til den anden verdenskrigs slutning chef for det tyske sikkerhedspoliti i Danmark. Han skærpede den hidtidige tyske kurs over for den danske modstandsbevægelse meget væsentligt og gav således ordre til en række af de såkaldte »clearingmord» på vilkårligt udvalgte danskere. I december 1945 blev han overført til Danmark som allieret krigsfange og i 1949 idømt livsvarigt fængsel. Få år efter blev han benådet og udvist. Han var i mange år derefter en velstående forretningsdrivende i Ruhr-området. Ny undersøgelse fra vesttysk side medførte, at han nu sigtes for krigsforbrydelser, begået i flere af de under den anden verdenskrig af tyskerne besatte europæiske lande.

»Døds-matchen»

24/7

Kiev. På baggrund af en tragisk og bestialsk begivenhed fra 1943 har man i Kiev rejst et mindesmærke for spillerne fra byens fodboldklub »Dynamo». Begivenheden dækker en fodboldkamp mellem »Dynamo» og et hold fra den tyske besættelsesmagt, som forud for spillet lod de ukrainske spillere vide, at de ville blive skudt umiddelbart efter kampen, såfremt de vandt den Kiev-spillerne, der var iført den sovjetiske landsholdsdragt, som er lig den danske, røde trøjer og hvide bukser, spillede alligevel over evne og vandt 5-3 over deres bødler. Så snart kampen var fløjet af, styrtede de ukrainske spillere over hegnet omkring banen og søgte skjul blandt de tusindvis af tilskuere. Det lykkedes syv spillere at undslippe og siden komme til partisanerne i Ukraine. Men fire spillere måtte lade livet for sejren i denne »døds match», som det er kaldt af den sovjetiske forfatter Alexander Borsakovskij, der har skrevet en bog over emnet, som ligeledes er filmatiseret.

Thestrups farvel til Herning

25/7

Justitsminister Knud Thestrup, der for nylig tog afsked som dommer i Herning, forlod i går efter 17 års ophold officielt den jydsk købstad for at flytte til København, hvor han det sidste par år har boet under Folke-tingets samling.

Tre SS-bødler dømt

25/7

Düsseldorf. Den 61-årige tidligere SS-Oberscharführer Josef Burger blev i går idømt livsvarigt fængsel og kendt skyldig i 10 drab. Han blev efter 108 retsmøder, hvorunder der afhørtes over 200 vidner, fundet skyldig i 10 drab i årene 1942 og 1943 i Polen.

Josef Burger, der er pensioneret kriminalbetjent, blev arresteret i 1963 i Augsburg, men sat på fri fod mod en kaution på 50.000 mark.

De to tidligere SS-officerer Werner Fassel, nu 60 år, og Martin Roth, nu 56 år, blev ved en domstol i Hagen i Nordrhein-Vestfalen i går idømt hhv. seks og et halvt års og syv års fængsel for meddelagtighed i drab på 260 koncentrationslejr-fanger.

Drabene fandt sted i årene 1940 til 1945 i koncentrationslejren Mauthausen, hvor de to SS-folk horte til bevogtningssmandskabet.

29/7

Nazi-professorer i Østtyskland?

98 nazi-professorer underviser i Østtyskland, hævder lederen af Det jødiske dokumentationscentrum i Wien, Simon Wiesenthal, og han bebudede en rapport. - Han bygger sine undersøgelser på et fuldstændigt arkiv over SS-ledere, sagde han. Samtidig beskyldte Wiesenthal på ny den østrigske indenrigsminister Otto Rösch, for at have været ledende nazistisk embedsmand.

14/8

Görings sekretær død

Valparaiso. Hermann Görings privatsekretær i anden verdenskrig, Käthe Wunderlich Robe, er død i Valparaiso i Chile, 52 år, oplyser den lokale presse. Efter krigsafslutningen i 1945 flygtede hun sammen med en række andre fremtrædende nazister til Argentina. I 1950 kom Käthe Wunderlich Robe til Valparaiso, hvor hun siden har ført et tilbagetrukket liv. Hun har aldrig udtalt sig om sit liv som privatsekretær for Hitlers nærmeste medarbejder.